

SLOVENSKI NAROD.

Izbija vsak dan sveder, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša. Za oznanila plačuje se od štiritopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Zaradi jutrišnjega praznika izide prihodnji list v petek dne 20. marca 1896.

Kdo je propal?

(Dopis z Gorenjskega.)

I.

Ko je bila pred nekaj leti velika povodenj tam doli v globoki Oggerski, šla je po listih, ki so z besedo in črtalom risali in slikali razne žalostne, pa tudi smešne dogodjaje izza te katastrofe, tudi ta-le pripovedka. Na debelo, sredi visoko preplavljenega sveta stoječo vrbo sta se pred pogubonosnim valovjem rešila dva, v navadnem življenji si ne prijazna beguna; na skrajno košato vejo je sedel rujav lisjak, in pazno, da ne zdrkne doli v kalno vodo, otrsela svoj kožuh; nekoliko od njega, sredi vrbinega vejevja, na izdolbanem obrunku pa je čepel moker zajec ter poslušaval, kaj pravi peneče se valovje pod njim, — i kaj namerava neprijetni sosed nad njim. Sicer se pa nenavadna družeta nista zmenila prav nič drug za drugega, in ta idila bi bila morda trpela toliko časa, dokler bo stala globoka, nepreplavna voda pod njima. Toda prišlo je drugače! Preko kalnega jezera privesla črnolac hajduk in ugleda omenjena dva samotarja na vrbi. „Hej, ako ne obeh, — vsaj jednega moram uloviti!“ V tem prisloni čoln ob vrbo deblo in ga priveže s tanjšo šibico, molečo iz štora, na lahko ob drevo, sam pa pleza nerodno po poševnem deblu. Neprostovoljna tovariša v vejah se spogledata: „Komu velja to?“ — A ko doleže nerodni hajduk do prvih rogovil, ter mu je le stegniti desnico ali levico, ali pa obe roki po svojem plenu, skočita lisjak in zajec ob jednem v čoln, ki se vsled sunka odtrga od debla, ter se polagoma zaziblje po kalnem jezera. Hajduk obvisi osamljen in brez nadne pomoči na vrbi, lisjak in zajec pa se peljeta, — vsak čepč na drugem koncu čolna — naprej, — le naprej! Hajduk vpije in kolne in razgraja, — ona dva pa gledata, kje je breg, — molčita, pazno motreč drug drugega in mirno čepč — da se čoln ne prevrne. Da ju hajduk ne ulovi več, to je gotovo, a da si rešita vsak svojo kožo ob svojem času, to je sedaj njijina skrb. Dokler

traje povodenj, treba mirno čepeti; a ko se voda uteče, potem naj gledata, kako prideta na suho, in zajec bo moral biti še jedenkrat tako uren kakor njegov tovariš, prekanjeni lisjak.

Te pripovedke smo se domislili večkrat, ko smo v zadnjih tednih čitali bojovite članke v naših glasilih o najimenitnejšem dogodku na slovenskem političnem polju, o volitvi v deželni šolski svet. Delujoči faktorji so brez pomena, saj nočemo preiskovati kdo je hajduk, kdo lisjak, kdo zajec, — „tertium comparationis“ tiči v položaji: dva si pomagata, da ju ne ubije tretji, in pomagata si s skupnim skokom tako, da pride oni tretji v očitno nevarnost, da pogine — gladu! In od tod njegov vik in krik, odtod njegovo javkanje in tuljenje, njegovo psovanje in preklinjevanje!

Dasiravno malo bolj od daleč gledamo v živo gibanje naše politike, vendar se nam ne skrijejo tudi finejše nijanse v tem kolejdoskopu, ali pa se prav zaradi daljave ostreje in bolj ločene od občne luči razodevajo našim očem. In o jedni taki nijansi hočemo danes iz daljave govoriti, ker se je v Ljubljani nečete spominjati.

Klevetanje o nemškutarstvu dra. Tavčarja in Murnika — to je ravno tako bedasto, kakor bi se trdilo, da je vsa narodna stranka, vse naše razumnštvo, vsi poslanci, ki zastopajo ista načela, kakor ona dva, — kar čez noč vse premenilo se v nemškutarje! Da se je tako zgodilo, kakor se je, — da je bilo treba dati jednemu nasprotniku svoj glas, ter odreči ga drugemu, — poznato hujšemu nasprotniku, — to je bila neizogibna posledica zadnjih deželnozborskih volitev, in škodo naj si zapiše oni na svoj rovaš, ki jo je zakrivil, in ki jo bo, ako nas naš navadni človeški pogled ne moti, tudi najbolj čutil. Dva posamezna moža odgovorna proglasiti pa za to, kar je bilo na ustnih vseh na dan, ko je slovensko meščanstvo tako krepko odbilo klerikalni naskok, — to je le onemogel poskus, dobiti osebno zadoščenje tam, kjer stvarnega ni moč dobiti. Mi bi prilično tudi lahko, odgovarjajoč podlomi izbruhom kapelanske strasti, pisali o tem ali onem blagoslovljenem možu čudne reči, posebno, — če hočete — iz študentovskih let, ker se tel

tako radi oprijemljejo gospodje krog „Slovenca“, kadar gre za to, dru. Tavčarju ali tudi komu drugemu brco dati, s kakšno pomočjo se je izobrazil in popel kvišku. Njemu očitajo, da je mogel to le vsled podpore strijev - duhovnikov; no drugi so pa drugače poskusili: morda pride še čas, ko bo treba povedati še kaj o spovedovanju za kolege na tarifo 10 kr. za listek, ali pa o črnih sukajah in hlačah, katerih prisvojevanje je že tedaj pričalo o „komunističnih“ načelih sedanjega imenitnega, blagoslovljenega krščanskega socialista!

Pa danes ne maramo na to polje! Krik in hrup nasprotnikov je presmešen, da bi jim danes že ubili tega ali onega bojovnika, — saj je še čas za to: konstatovati hočemo le, da so vsi osebni napadi na dva moža — goli humbug, v katerega kričaji sami ne verujejo, ker jih smatramo — toliko bodi v njihovo čast rečeno, — dovolj prekanjenimi. Torej je vse to le vpitje in terziitsko zabavljanje v stran potisnjenega, nezmožnega tekmeča ki je propadel v boji za šestletno gospodstvo v naši deželi!

Pa še nekdo drugi je škodo trpel v tem boji, in to je ona, v daljavi tem bolj blesteča nijansa te politične barvoigre, čem bolj je v bližini prikrita pod znanimi in neznanimi ozir: ta mož, ki je bil v prvi vrsti udeležen pri bitki, ta mož je naš gospod deželni predsednik! Ne vlada, — ampak baron Hein s svojimi osebnimi nazori, s svojimi strogo osebnimi ambicijami je škodo trpel pri volitvah v deželni zbor, pri volitvah v deželni odbor in naposled prav tako tudi pri volitvi v deželni šolski svet.

Tako sodimo mi, stoječi izven vrst osrednjega političnega gibanja in poskusiti hočemo to svojo sodbo utemeljiti. Razvidno bode iz tega, kako publo in jalovo je vse prisiljeno modrovanje naših klerikalcev in kako hinavsko njihovo pogledovanje proti nebu, češ: hvala ti Bog, da smo mi bolj narodni nego so oni! Razvidno pa bode tudi, da si mož, ki stoji na čelu kranjske vlade, — vendar navzlic več nego triletnemu službovanju v naši kronovini, — še ni pridobil jasnega pogleda in poznavanja slovenskega in nemškega života na Kranjskem. Toda o vsem tem v prihodnjic.

Listek.

Beseda o žensko-narodnem vprašanju.

III.

Draga gospica! Kako bi se Vam dostojno zahvalil za Vaš odgovor na moje pismene razgovore in svete. Da ste skromni, to sem vedel, ali Vaša skromnost ne sme biti tolika, da bi Vas odtežala delu, ki je po mojih mislih toli potrebno. Tudi Vaš izgovor, da tega in onega še niste proučili in premislili, ne velja. Kje je tisti, kateri bi mogel trditi, da mu ni treba dovrševati svojega znanja bodisi v kateri koli stroki? Gospica, mladi ste in sposobni, za to nimam pravice dvomiti, da bi Vaša unetost za proučevanje važnih vprašanj baš pri ženskem vprašanju opešala, in to baš sedaj, ko bode to vprašanje brez dvoma na dnevni red prišlo tudi pri nas Slovencih. Drugim prepuščati prvo besedo in vodstvo, kakor Vi mislite, to je lahko ali ni častno niti koristno. Nikar se ne delajte, kakor da me niste razumeli! Nisem Vam za to prigovarjal, da se Vi postavite na čelo temu gibanju, ker bi bil mislil, da bi se ne vdobila druga, temuč za to, ker ne poznam sposobnije od Vas, in ker vem, da bi Vi, gospica, s čistim na-

menom šli na delo, ako bi se zanje odločili. Gorje nam, ako se bodo sebične, nesposobne, slabo podučene ali fanatične agitatorice usilile kot voditeljice! Jedna sama kriva misel vržena v nahujskani narod — koliko zla lahko rodi! Zato mislim, da bi trebalo širiteljice teh idej postopno in premišljeno vzgojiti.

Da bi bil moj načrt, kolikor sem Vam ga že priobčil, dovršen in nepremisljen, nisem mislil, ter sem to izrečno poudarjal. Kdor koli bode imel tu odločilno besedo, treba mu bode žensko narav in ženske duševne sposobnosti dobro poznati. Kak uspeh ima učitelj, kateri ne pozna sposobnosti in naravi svojih učencev? A, da Vi žensko narav bolje poznate, kakor jaz, in da bode pravi način stopanja lažje pogodili, kakor jaz, to je zelo verjetno. Končna ureditev načrta bode torej Vaša stvar.

Iz Vašega dragega mi pisma zdi se mi, da me smatrate za zagovornika ženske emancipacije v splošnem smislu. Ženska naj se postavi na lastne noge, bodi neodvisna od moškega, bodi v vsem ravnopravna z njim; kamor je moškemu pot odprta, tja naj gre tudi ženska. Ta teorija predpostavlja, da je narav in duševna sposobnost pri obeh spolih jednaka ali vsaj približno jednaka, in se na fizično razliko telesnega ustrojstva ne ozira. Iz ne-

katerih redkih prikaznij izvajajo se splošni sklepi, in to je nevarno.

Da ne bode nesporazumljenja mej nama, moram izrečno priznati, da sem velik nasprotnik take emancipacije ženstva; uverjen sem, da bi bila taka emancipacija v veliko škodo ženstvu in celemu človeštvu. Ženska, emancipirana v tem smislu, bila bi velika nevarnost človekoljubnosti, človeški sredi. Ženski spol daje mnogo manj zločincev, kakor moški. Čuva ga od zločina njegov socialni položaj in sree. Kadar se pa ženska pokvari, grozen je pogled v njeno notranjost. Z elementarno silo drvi v svojo propast in upropaščuje druge. Ženska, razpaljena od katere koli strasti, hujša je od moškega. To nam potrjuje zgodovina in kazenske obravnave proti ženskim zločincem, katere podajajo včasih prav grozne slike, tako da se človek vpraša nehoté: Je li tolika pokvarjenost mogoča? Nečem Vam o tem obširneje pisati, saj Vam je vse to znano.

Pomislite, gospica, kako bi s tako emancipacijo omika srca ginila, koliko več prilike bi bilo, da se strasti razplamte in kake bi posledice bile, potem bode gotovo uverjeni, da na tako emancipacijo ženskega rodu ne morem misliti. Čisto zavreči emancipacije pa ne gre in tudi treba ni. Da

Državni zbor.

Na Dunaji, 17. marca.

V današnji seji se je začela razprava o proračunu železniškega ministerstva. V debato so posegli tudi nekateri slovenski poslanci in z živo besedo tolmačili potrebe in zahteve slovenskega naroda glede prometnih sredstev.

Razpravo je otvoril posl. Nabergoj, kateri je izrekel pričakovanje, da začne srečno železniško politiko glede Trsta, kajti v trgovinskem oziru ostane Trst v veliki nevarnosti, dokler ga veže z monarhijo samo južna železnica.

Posl. Kraus, Ciani in Kaiser so tolmačili lokalne potrebe svojih okrajev.

Posl. Kaftan je grajal, da se je ustanovilo posebno železniško ministerstvo, ne pa prometno ministerstvo ali ministerstvo za javne zgradbe, in da se je ustanovilo, ne da bi se bila prala poslanska zbornica. Da se je imenoval general železniškim ministrom, je vse imenovane kroge presenetilo, toliko bolj, ker se čedalje glasneje toži, da finančni uspehi državnih železnic niso ugodni, vsled česar da je potrebno, naj se tudi pri državnih železnicah uvede princip komercialnega vodstva. Govornik je ostro grajal določbo organizacijskega statuta, po kateri mora vodstvo državnih železnic tudi s civilnimi oblastvi obsejati v nemškem jeziku in potem razpravljati o tarifnih in lokalnih železnicah.

Posl. Hagenhofer je tolmačil neke štaterske zahteve.

Posl. Koblar je predlagal resolucijo, s katero se vlada pozivlja, naj predloži še letos državnemu zboru načrte za zgradbo proge Divača-Skofjaloka Celovec in načrt za vipavsko železnico. Utemeljuje svojo resolucijo, je govornik dokazoval, kolike važnosti in koristi bi bili ti progi in je odločno pobijal zahtevo, naj se gradi železnica čez Ture. Za to železnico se potegujejo največ tisti, katerim je več do tega, da se uresniči želje Nemčije, nego da se oskrbi za avstrijske interese (Steinwender: to je insipidno sumničanje). To ni nikako sumničanje. Kaj nam mar Nemčija? Nič se ni še slišalo, da bi Nemčija kaj prispevala za zgradbo proge čez Ture. Nemčiji bi železnica čez Ture koristila, najvažnejše avstrijske kronovine, pa bi bile na škodi. To so pripoznali tudi nekateri deželni zbori in nekatere trgovinske zbornice.

Posl. baron Kubeck se je potegoval za progo čez Predel in čez Ture.

Posl. Višnikar je priporočal progo čez Karavanke in se krepko potegoval za zgradbo belokranjskih železnic.

Posl. Welponer je govoril o tirolskih železnicah.

Posl. dr. Hofman je govoril o položaju železniškega osebja in grajal razmere pri severni železnici.

Železniški minister Guttenberg je odgovarjal na razna vprašanja in obljuboval, da misli pospeševati železniške zgradbe. Priznal je potrebo

druge zveze s Trstom ter rekel, da se bode kmalu mogel odločiti ali za jedno ali za drugo progo, izvršiti pa da se bo mogel dotični projekt šele tedaj, kadar bo zbornica dovolila povišanje davka na žganje in na pivo.

Govorila sta še poslanca dr. Steinwender in Reiner, potem se je zazprava pretrgala.

Koncem se je posl. Spinčić interpeliral vlado glede jezikovne uredbe ljudskih šol v Istri.

V Ljubljani, 18. marca.

Dijaški izgredi na Dunaju. Zaradi znanega sklepa nemškonoarodnih društev, da židom ne bodo dajali viteškega zadoščenja in pa zaradi dijaških izgredov se vrši stroga preiskava. Židovski listi zahtevajo, da se naj več nemškonoarodnih dijakov izključi zaradi omenjenega sklepa. Če se to zgodi, bode se še le vzbudila prava razburjenost. Sicer bi pa bilo čudno, če se vseučiliški senat potegne za viteško zadoščenje, ker so dvoboji vendar po kazenskem zakonu prepovedani. Stavila se je v tej stvari tudi že v zbornici poslancev od židovske strani interpelacija. Ko bi židje pri svojih kupčijah tako gledali na čast, kakor sedaj, ko jo jim odrekajo nemški dijaki, bi gotovo bili bolj spoštovani, kakor so pa sicer.

Novi italijanski minister vnanjih stvari je poklical italijanskega veleposlanika na Dunaju grofa Nigro, da se z njim pomeni o vnanji politiki. Nigra je najstarejši italijanski diplomat in jako izveden državnik, dočim je Sermonetto še le novinec. Nigra je pred odhodom v Rim imel pogovor z grofom Goluchowskim, da bode mogel poročati v Rimu tudi o uspehu Goluchovskega potovanja v Berlin. Položaj italijanske vlade je težaven in je naravno, da želi poizvedeti, kakega mišljenja sta njeni dose-danji zaveznici.

Pomiloščenja v Italiji. Politični zločinci so že pomiloščeni in izpuščeni iz ječe. Izpustili so tudi tri bivše poslance. Največjo pozornost je vzbudilo, da je pomiloščen tudi poslanec Felice, kateri je bil osnoval delavska in kmetijska društva na Siciliji in so ga dolžili, da je največ kriv nereda. Crispi je Feliceja najhuje sovražil, ker ga je bil pripravil ob vso veljavo pri svojih rojakih. Kako je pa Felice priljubljen pri prebivalstvu, je pa najbolje to dokazovalo, da je pri volitvah za zbornico v jednom okraju dobil večino glasov, če tudi je bil zaprt. Seveda zbornica njegove volitve ni odobrila. Sedaj pa gotovo kmalu zopet pride v parlament. Njegovo pomiloščenje je vzbudilo veliko veselje na Siciliji.

Italija v Afriki. Prebivalstvo je zadovoljno, da se vrše pogajanja za mir, samo neki občinski zastop je poslal zbornici pismo, v katerem obžaluje, da se Italijani povrnejo iz Afrike, predno so razrušili abesinsko kraljestvo. Občinski odborniki dotične kmetijske občine pač niti ne vedo, kako težavno bi bilo uničiti abesinsko kraljestvo. Nekateri parlamentarci se kažejo jako nevoljne, da se ne nadaljuje vojna v Afriki. Seveda na tako zmago tudi ti možje niso računali, a vselej, kadar je vlada potrebovala kak kredit, je morala jim storiti kako

uslugo, za glasove se je zbornici kar barantalo. Vladni listi na vso moč hvalijo, kako ugodne pogoje je stavil Menelik in dokazujejo, da se Italija popolnoma častno izmota iz Afrike. Crispijevi listi pa grozno napadajo vlado, da je začela pogajanja za mir. „Tribuna“ piše, da se Italije nikdo ne bode bal, ker je vedno tepena. Po preteku 30 let še ni oprala poraza pri Kustoci. Tukaj gre za čast Italije. Seveda Crispija jezi, da je on moral odstopiti in bi rad novi vladi delal kake težave. Časti Italije pa baš on s svojimi sleparijami ni posebno povzdigoval. Omeniti je, da je le malo manjkalo, da Crispi ni zopet ministerski predsednik. Kralj mu je že hotel naročiti, naj sestavi novo vlado, ko sta se Rudini in general Ricotti izrekla proti nadaljevanju vojne v Afriki. Če hočejo zopet pridobiti, kar so zgubili po Baratierovih porazih, bi bilo treba pol milijarde frankov in 100.000 mož. Kralj se je izrekel, da mir z Menelikom morda more skleniti Viktor Emanuel III., a nikakor ne Humbert II. Poslati je že mislil po Crispija. Sedaj se je pa v stvar vmešal prestolonaslednik in pregovoril kralja, naj poskusi skleniti mir. Nekateri mislijo, da kraljevič zaradi tega želi mir, ker je kralj se bil izjavil, da mora jeden princ v Afriko, da bodo potem vojaki imeli večji pogum, kakor je tudi on bil v vojni. Kraljevič pa nima nič veselja iti v Afriko.

Angleško pomnoženje ladij je vzbudilo nezaupnost v Franciji. Francozi mislijo sedaj zopet pomnožiti svoje brodovje, zlasti napraviti več manjših hitrih vojnih ladij. Oboroževanje v Evropi torej nima konca. Jedva jedna država pomnoži svojo vojsko ali mornarico, že to stori tudi druga in to brez konca.

Dopisi.

Iz Idrije, 15. marca. Nisem bil namenjen, odgovarjati na lažnjivi dopis v „Slovencu“ z dne 10. marca, ker se mi je zdelo nepotrebno polemizovati z ljudmi take vrste, katerim je zavijanje resnice tako vsakdanja reč, da menda že sami ne vedo več, kdaj govore resnico, kdaj laž. Da pa svet ne bode mislil, da je „Slovenec“ dopisnik prvi in menda zadnji shod krščanskih socialistov opisal res tako objektivno, kakor pravi, hočem tu resnici na ljubo stvar nekoliko pojasniti. Dne 8. t. m. napovedal je odbor sl. kat. del. društva javen ljudski shod v pivarni „pri črnem orlu“. Zbralo se je gotovo kakih 500 oseb, mej katerimi je bilo seveda več kot polovica ženskega spola, ki so zavzemale dobro polovico velike dvorane. Pri nas je namreč lepa navada, odkar obstoji kat. družba, v kateri je seveda večina ženskih udov, da se tu ženske udeležujejo političnih zborovanj. Neki govornik, katerega razum „privil katoličanov“ ni nihče poznal, začel je v svojem, ne baš dobro naučenem govoru razlagati stvari, o katerih so naši delavci že davno poučeni. Ker je večina poslušalcev takoj uvidela, da tiči za tem grmu vse kaj drugega, da si hoče takozvana „kat. stranka“ in nje voditelj, katehet Oswald po zadnjih porazih zopet na noge pomagati, začelo se je govorniku pri raznih točkah od vseh strani močno ugovarjati. „Slovenec“ dopisnik vidi v svoji kratkovidnosti seveda le kakih 30

Dalje v prilogi.

Vam prav skratka svojo misel povem, rečem: Žensko mladino naj podučujejo, kolikor je mogoče, učiteljice. Izvežbane zdravnice naj bi se pripuščale k samostalni praksi v ženskih oddelkih bolnic in k bolnicam. Jedne in druge naj bi se možile. V pisarnice naj bi se ženske ne jemale. —

Velike važnosti je torej, kdo in kako se bode pri nas tega vprašanja lotil, in kako svrhu bode imel pred očmi. Le trezno, vsestransko in temeljito premišljevanje brez vsakega strankarskega namena more voditi h koristnemu in uspešnemu delu. Ne daj Bog, da bi se stranke — vsaka na svoj način in v svojo svrhu — lotile tega vprašanja. Razpihale bi se le strasti, in narod bi le še bolj podivjal, mesto da bi se približal plemenitemu mišljenju in delu.

Priporočam Vam torej, blaga gospica, še enkrat in prav nujno, posvetite svojo izredno duševno moč temu narodnemu in ženskemu vprašanju in odkazite mu pravo mér in pravi tir. To je neizogibno potrebno, sicer nam vzraste to vprašanje čez glavo in imeli bomo mesto podpore od narodnega ženstva — nove nadloge.

Pot zapreti se temu vprašanju ne bode dala, zato je bode tem boljše, čim prej se dela lotite. Vsako odlašanje moglo bi biti kvarno. Pazno čitajoč naše časopisje, videli ste, da se tudi to sem ter tja dotiče tega vprašanja; da, jeden slovenski časnik

sprejel ga je celo v svoj program, ter mu odkazal poseben prostor.

To se ne da ubraniti in tudi treba ni; ali bati se je, da bode vsak list to vprašanje reševal na svoj način, ako ne bode jednotnega načrta za to važno delo. Zli se mi, da se že zdaj vzdigujejo nekatere ženske glave, katerim stvar ni prav jasna, in katere o njej ne morejo govoriti brez neke nečimernosti. Prav dobro bi bilo, ko bi se urednikom naših listov pri sprejemanju takih stavkov priporočila opreznost. Jaz bi to storil, ali ne upam se iz uzroka navedenega že v svojem prvem pismu. Naši uredniki — vsa čast jim sicer — ne sprejemajo radi poduka. Kako bi bilo, ko bi jim Vi, gospica, poskusili stvar pojasniti? Pismice od Vaše nežne ročice imelo bi gotovo več uspeha, kakor moje.

Našim nadopolnim in podvzetnim pisateljicam pa svetujte, naj se ne bave toliko z reševanjem vprašanja samega, kolikor s pripravljanjem in pribiranjem gradiva za uspešno rešitev njegovo. Potrebno se meni zdi zbrati, kar narod misli o ženski. V to svrhu bi trebalo preiskati zrcalo narodne duše, narodne pesmi, narodne pripovedke in pregovore. Na osnovu nabranega narodnega gradiva naj bi se opisala ženska v obče, a mati, hči, sestra, nevesta, žena... posebe. (Vzglede: Majka u našoj narodnoj pjesmi. Pribral Josip Milaković. Nada 1895 in po-

sebna izdaja: U Sarajevu. Zemaljska štamparija.) Tega gradiva ne bo smel prezreti nikdo, kdor se bo hotel resno baviti s ženskim vprašanjem.

Rekel sem, da se ženskemu vprašanju ne bode dala pot zapreti v Slovence. To je naravno, in to vprašanje se bode moralo rešiti. Da pa bode rešitev čim povoljniji za naš narod, ne sme nas to vprašanje zateči nepripravljene. Skušajmo to vprašanje spojit z idejo narodnosti, ter je rešiti tako, da bode v korist narodnosti in človekoljubju.

Vprašanje, o katerem je govor, se bode naglo širilo ne le zategadelj, ker obseza zavedljivo idejo, katera obeta ženski samostalnost in ravnopravnost z moškimi, temuč najbolj zato, ker obeta rešiti krušno vprašanje za velik del ženstva srednjih stanov.

Ne bodem Vam na drobno razlagal, kaj mislim, saj me razumete. Mnogo izobraženih žensk ostane brez moža, ker nimajo dote. Po pravici je taka ženska v skrbeh za svojo bodočnost. Ali ne za to, ker si ne bi mogla ali znala prislužiti in pridobiti, kar potrebuje, temu za to, ker se po svoji vzgoji sramuje delati in služiti. Velika sramota bi bila za celo rodbino, ko bi šla dobro vzgojena hči za kuharico, sobarico, prodajalko itd. In ako se katera radi siromaštva odloči za službo, gre iz domačega kraja drugam, kjer je ne poznajo.

Ročno delo ni častno, a kriva temu je vzgoja.

krepekgrlih oseb, to pa morda le radi tega, ker mu vled velike gneče ni bilo lahko mogoče viditi cele nasprotno stranke. Dopisnik pravi, da se je pri govornikovi opazki, „da samo tisti, ki so prepričani o neumrljivi vrednosti človeške duše, morejo prav spoštovati delo, ne pa tisti, ki menijo, da je človek le bolj razvita žival“, oglasilo prvič grozovito kričanje, ter pravi, da je to dokaz materialističnega mišljenja. Takega zavijanja resnice bi od sicer poštenega človeka pač ne pričakovali. Ali dopisnik res ni slišal, kako je ljudstvo le temu sumničnemu ugovarjalo? Ali more le jednega izmed vseh navzočih navesti, ki bi bil temu mišljenju pritrjeval? Ravno tako je bilo, ko je govornik povdarjal, da je vera temelj delavskega programa. Govornik se je drznil sumničiti našo stranko, kakor je to sploh navada, protiverskega mišljenja. Kako naj bi ostalo ljudstvo, ki je vendar gotovo bolj kotoliško, kakor so bili vsi ljubljanski govorniki skupaj, pri takih opazkah mirno? Seveda, kdor ne trobi z vami v vaš rog, ta je brezverec, liberalec itd. Ko pa je govornik uvidel, da mu ne bode mogoče svoje učenosti razviti mej našimi delavci, napel je druge strune ter začel poslušalce s psovskami in drugimi lepimi besedami dražiti. Misli je, da ima pred seboj nerazsodno tolpo, katera se bo vsem njegovim besedam podvrgla; pa motil se je. Ljudstvo je bilo tako razburjeno, da ni pustilo nobenemu govorniku več nastopiti, in ko bi se shod ne bil kmalu zaključil, prišlo bi bilo gotovo do hujšega. (Ako sem omenjal tukaj ljudstvo, mislim sem vedno le moške, kajti pri takih rečeh, mislim, da se žensk pač ne bode v poštev jemalo.) Konečno pozivlja dopisnik svoje somišljenike na boj proti narodni stranki ter hujška zbegano ljudstvo s fanatičnimi frazami. Ta točka zdi se mi pomisleka vredna. Naše ljudstvo je mirno in le malokdaj se je slišalo o kakem večjem mejsebojnem sovraštvu. Odkar so pa nastopili tukaj patentirani katoliki, začelo se je nekako bolj napeto življenje, katero preti postati vedno bolj nevarno. In kdo je kriv vsega tega? Poprašajte se vi vsi, kateri oznanjujete spravo in ljubezen mej ljudmi, ali kličejo narodnjaki ljudstvo na boj, ali je hujškate vi? Pastirska pisma nam bere raz leč, v katerih nas pozivljate k spravi, z dejanjem pa kažete nasprotno. Pozivljate nas na boj, dobro, sprejememo ga, toda posledice tega boja imeli boste vi na vesti. Le pridite zopet v Idrijo na javen shod, pripravite ga pri Steletu ali pa pri fari, vsejedno, nas bo še vedno dovolj, da bodedo na vsakem vsaj 30 krepkogrih oseb skupaj spravili. Na svidenje do tedaj!

Dvakrat dá, kdor hitro dá.

Z Dolenjskega, 15. marca.

Obupno so gledali vinogradniki na Dolenjskem pred nekaterimi leti, ko so se jim začeli vinogradi sušiti, ko je trta za trto pojemala in nazadnje ves vinograd postal neplodovita puščava.

Vinogradi so padali v ceni, nazadnje v obče skoraj več cene niso imeli.

Kmetijske podružnice so začele vinogradnike vzpodbujati, naj se začnejo pečati z nasajenjem vinogradov z novo, ameriško trto. Lepi vzgledi, ki so jih dajali Bizelci ter njihovi uspehi, nadalje neumorno delovanje podružnic kmetijske družbe vzpodbudilo je ljudstvo, da se je resno lotilo težkega dela, prenoviti vinograde, kar stane ogromno dela in stroškov.

Na pomoč je prihitela tudi država in dežela z denarnimi sredstvi, namreč s brezobrestnimi posojili na 10 let onim vinogradnikom, ki so prišli vled uničenja svojih vinogradov v gospodarsko bedo, nadalje s hvalevredno požrtvovalnostjo kranjske hranilnice v Ljubljani, s podporami in premijami onim

Zopet smo pri vzgoji! Da, brez nje nimamo temelja, na kateri bi mogli zidati. Brez vzgoje bodo zaman vsa jadikovanja, zaman vsi napor. Šolska, domača in društvena vzgoja mora biti taka, da bode častno vsako pošteno delo, a sramotno vsako nedelavno postopanje in leno posedanje tudi za tistega, kateremu ni treba delati, da zadovolji vsakdanjim potrebam. Ako bi bil ta nazor splošen, rešen bi bil doberšen del ženskega vprašanja, in pomanjšalo bi se število — starih devic.

Zdi se mi, da je čas nehati, sicer bi Vas moral še z drugimi vprašanji dolgočasiti, a ne upam se Vaše potrpežljivosti postavljati še ne daljšo skušnjo.

Mislil sem načrtati Vam še s kratka stalno organizacijo narodnega ženstva, pa sprevidel sem, da bi bil tak načrt za zdaj še mnogo prezgoden, in tudi brez prave svrhe, ako se žensko-narodno vprašanje ne bi razvijalo v oni méri, kakor bi jaz rad.

Ako moja beseda kaj velja pri Vas, mila mi gospica, nadajam se, da se bodele nasvetovanega dela poprijeli brez oklevanja, in ako mi osoda dovoli povratak v drago domovino, mi bode največja radost, ako Vas najdem v delu in boju za ljubi narod slovenski. Da ste mi zdravi!

Nis Vodoran.

vinogradnikom, ki so revni ter se odlikujejo po vzornem obdelavanju in nasajanju svojih vinogradov.

Mej tem pa, ko se kmetijske podružnice in kranjska hranilnica odlikujeta po naglosti, s katero se dele trte ter premije, mora se z obžalovanjem opaziti, da denarna podpora države in dežele s brezobrestnimi posojili nikakor ne doseže svojega namena, to pa iz sledečih razlogov:

Po postavnih določbah daje k brezobrestnemu posojilu država jedno polovico, dežela drugo polovico.

Za leto 1896. je dovolil deželni zbor kranjski v ta namen majhno svoto. Zaradi tega tudi od države ni več pričakovati.

Ta svota ne doseže niti potrebe za jeden okraj in jih je izmed mnogoštevilnih prosilcev le malo izvoljenih, ki dobe posojila. Vender se da omejitev svote od strani deželnega zbora nekoliko opravičiti z ozirom na deželne finance, dasi se mora opomniti, da bi za produktivne namene, kakor obnovenje vinogradov, glavni vir blagostanja Dolenjcev, ne smela dežela nikakor štediti.

Popolnoma neopravičeno je pa dolgočasno postopanje, preden se dobi zaželeno brezobrestno posojilo.

Najprej seveda treba je, da se prosilec prijavi s prošnjo.

K prošnji treba izpisa iz zemljiških knjig, poverjenje posestnega lista o meri in čistem donesku dotične parcele ter načrta o prenovljenji vinograda. Vse to se pripravi ljudem s hvalevredno naglostjo od sodišč ter davčnih uradov, prošnje pa sestavljajo brezplačno tajniki kmetijskih podružnic, v jednom okraju tudi dotični notar.

Trnjeva je pa pot preden se dobi rešitev prošnje, bodi si ugodna, bodi si neugodna.

Prošnje nabira vsako leto dotično c. kr. okr. glavarstvo; ta urad pošlje jih, ko je poizvedoval o zanesljivosti ter potrebnosti prositelja pri županu ter župniku (prvi zadržek), c. kr. nadzorniku za dela v prenovitvah vinogradov, sedaj v Novo mesto. Ker nimajo vsa glavarstva enakih terminov za vložitev teh prošenj, čaka seveda dotični referent, da dobi prošnje od vseh glavarstev, kar da dalji zadržek. On ima tudi presoditi načrt o obnovenji v tehničnem obziru.

Potem romajo dotične prošnje k deželni vladi, ki jih da c. kr. finančni prokuraturi v presojevanje s pravnega stališča, namreč, je li mesto, na koje se želi posojilo, dosti varno ali ne. Finančna prokuratura se navadno tudi ne prenagli, kar ji pri množini prošenj ni zameriti. Ko da ona svoje mnenje, določi šele deželni odbor, koliko da dovoli vsakemu prošnjiku, na kar gre prošnja zopet na deželno vlado, ki izreče svoje mnenje, koliko da ona priporoča s stališča c. kr. erarja.

Ko je vse to pripravljeno, romajo akti na Dunaj k c. kr. poljedelskemu ministerstvu, da tudi to izreče svoje mnenje in prošnje konečno reši. To pošlje akte potem nazaj na deželno vlado in stranke dobe sedaj — ne zaželenega brezobrestnega posojila, dasi jih je večina mej tem, ko je napravila njih prošnja to Odisejevo vožnjo, z ozirom na pričakovano posojilo z denarjem, ki so ga drugod drago najeli, vinograde že prekopala — ampak le rešitev prošnje, koliko da jim je dovoljeno.

Tako je umevno, da prositelji, ki so lani vložili do meseca septembra prošnje za brezobrestna posojila, sedaj meseca marca še niti ne vedo, bo li se jim kaj dovolilo ali ne. Mej tem se je marsikateri, — kakor že zgoraj omenjeno, — zanašajoč se na brezobrestno posojilo, zadolžil, da je zamogel začeti vinograd obnoviti, upajoč na to posojilo. Sedaj čaka in čaka, pa še ni nič.

V tem se kaže pač zares škodljivost avstrijskega birokratizma, ki je že toliko škode provzročil.

Glavna napaka, da se zadeva tako zavlačuje, je dualizem, namreč, da dovoljuje posojila deloma dežela, deloma država in morajo prošnje polzevo pot skozi obe inštanči pregaziti. Bi li ne bilo mogoče, ako že država ne more vseh posojil dajati, da se vsako leto sporazumno določi, koliko prispevka da v ta namen jeden ali drugi zaklad, da se ta zaklada združita, da prevzame upravo ali dežela ali država, da se izroči razdelitev in zavarovanje podpor pod nadzorstvom okrajnih glavarstev občinam, da povzroče stranke zavarovanje v zemljišnih knjigah protokolarčno same brez intervencije c. kr. finančne prokurature, da bi vlada naprosila na mestu sodišča bivajoče odvetnike ali notarje, da ji brezplačno dajo nasvete o zemljeknjižni varnosti posojil, čemur bi se gotovo nobeden ne odtegoval?

Koliko prej bi se vse te zadeve na ta način izgotovile, kako uspešno bi deloval mej ljudstvom denar, ki bi prej mej ljudi prišel, s koliko večim veseljem bi se ljudje lotili dela, ko bi si bili poprej svesti, koliko da jim bo država in dežela z brezobrestnim posojilom pripomogla.

Ker pa obstoječi zakoni predpisujejo zgoraj slikano polzevo pot iz jednega urada do drugega, nam preostaja jedino, naprositi državne in deželne oblasti, ki imajo v ti zadevi merodajno besedo, da ves svoj upliv na to porabijo, da se prošnje v teh zadevah nujno rešijo, da se prepreči vsak birokratizem.

Opozarjamo v ta namen naše državne poslance, naj povzročijo pri poljedelskem ministerstvu, da se prošnje nemudoma pri vladnih organih rešijo in povzroči takojšno izplačilo brezobrestnih posojil, ako so postavni pogoji izpolnjeni, prosimo pa tudi visoki

deželni odbor, naj se vzdrži pri dovolitvi brezobrestnih posojil vsake tesnosrčnosti, ter naj postavi v proračun kolikor mogoče visoko svoto v namen teh posojil, da se omogoči kolikor mogoče kmalu prenovljenje vinogradov na Dolenjskem. Kajti ako se na Dolenjskem vinogradnikom dobro godi, godi se dobro vsemu prebivalstvu.

Tukaj ne štediti za produktivne izdatke: dvakrat dá, kdor hitro dá

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 18. marca.

— (Občinske volitve.) Klerikalni generali stikajo skrivnostno glavé in brusijo orožje za naskok na občinski svet. Iz verodostojnega vira čujemo, da so sklenili udeležiti se letošnjih občinskih volitev in postaviti v vseh treh razredih kandidate. Kakor ima vsak posamičnik pravico, se blamirati kadar in kolikor hoče, tako jo ima tudi klerikalna stranka. Ljubljansko meščanstvo pa se ne da upreči v jarem klerikalizma in nima volje izročiti mestno upravo nekaterim nevednim kapelanom, ter bo zategadelj klerikalni poskus, dobiti v roke mestno — blagajnico, znalo preprečiti. Le nastopite, gospodje šenklaški katoliki, ljubljansko meščanstvo vam da primeren odgovor!

— (Repertoire slovenskega gledališča.) Jutri se bode pela opera „Faust“ in sicer na korist g. kapelnika Benišeka, v nedeljo pa se bode predstavljal „Revček Andrejček“. Tekom tega meseca bo še nekaj benefičnih predstav, mej njimi benefica g. Danila, kateri bode zajedno praznoval 20letnico, odkar je član slovenskega gledališča, dalje benefica gospic Polakove in Slavčeve, ki bode v torek dne 24. t. m.

— (Benefica gospoda kapelnika Benišeka.) Kdor ni imel prilike, pogledati kdaj za gledališke kulise, ne ve, koliko truda in učenja je treba, predno se spravi na oder kaka opera. Občinstvo vidi navadno samo predstavljalce in marsikdo niti ne slutiti, da duša celi predstavi sedi na mestu dirigentovem in da je uspeh ali neuspeh odvisen od dirigentove palčice. Bodi ensemble še tako dober, slab dirigent pokazi vse; dober dirigent pa zamore tudi kaj poštenega napraviti, če nima baš uzonega ensembela. Za to pa mora imeti celo vrsto redkih lastnostij: pred vsem mora biti izvrsten glasbenik, kateri se zna utopiti v skladateljevo delo in iz njega najti umetnikove intencije; nadalje mora biti energičen, potrpežljiv, neutrujen in pri dirigiranju tako siguren, da se nikdar ne zmoti, dá ima pregled čez vse in zamore s svojo palčico vladati soliste, orkester in zbor. Tak kapelnik je gospod Benšek in le ker združuje v sebi vse te lastnosti je zamogel na podlagi, katero je z velikim trudom ustvaril njegov prednik, za našo opero prezasluzni prof. Gerbič, razviti našo opero do te umetniške stopnje, na kateri se nahaja sedaj. Kapelniku naše opere ni postljano s cveticami. Pri operi je mnogo takih elementov, kateri nimajo temeljite muzikalne izobrazbe, katere mora kapelnik vsako stvarico naučiti in to je mučen posel. Vzlic temu je g. Benšek spravil letos nekatere najtežjih oper na oder, tako opere „Afričanka“, „Janko in Metka“, „Karmen“ in „Faust“, na novo naštudiral „Čarostrelca“, „Prodano nevesto“ in „Trubadurja“. Te predstave reprezentujejo toliko trdega, vztrajnega, požrtvovalnega dela, da bi bila skrajna nehvaležnost, ako bi občinstvo pri jutrišnji benefici g. Benišeka na sijajen način ne dokazalo, da ve ceniti njegove vrline in zasluge.

— (Slovensko gledališče.) Na korist vrli altistinji gđc. Jungmanovi se je sinoči pela Bizetova opera „Karmen“ in sicer s povoljnim uspehom. Pojavile so se sicer tu in tam kake negotovosti, vendar je bila v celoti predstava dobra, če tudi ne tako dobra, kakor katera prejšnjih. Poleg beneficijantinje gđc. Jungmanove, katera je bila živahno aklamirana in mej predstavo opetovano odlikovana, so se odlikovali gđc. Ševčikova ter gg. Noll, Purkrabek in Vašiček. Gledališče je bilo še dosti dobro obiskano, dasi bi bila beneficijantinja zaslužila boljši obisk. Gđc. Jungmannovi so se pri nastopu vročili velik venec in krasen šopek s trakovi ter košarica cvetk.

— („Glasbena Matica“.) Gg. člani moškega pevskega zbora opozarjajo se, da se udeležijo polnoštevilno današnje vaje, katera bode ob 8. uri zvečer v društvenih prostorih. — Jutri četrtek, vršil se bode ob 1/22. uri popoldne v „Narodnem domu“ razgovor o vožnji na Dunaj; ob jednem razglasi se skupni program ter naznanijo posameznikom stanovanja. Glede važno-

sti pričakuje se polnoštevilna udeležba celega zbora. Tisti, kateri se hočejo pridružiti pevskemu zboru, in nimajo še legitima cij za posebni vlak, opozarjajo se, da se dobe legitimacije samo še jutri pri društvenem vodstvu; isto velja o ustopnicah h koncertoma. Tudi se še jedenkrat naznanja vsem udeležencem, da se vlak odpelje v petek ob 1/11. uri zjutraj, ne opoludne, kakor je bilo prvotno razglašeno in bode vozil tako, kakor se je naznanilo v včerajšnji številki.

— (Kdo je pravi Brglez?) Pred kratkim smo priobčili v podlistku sliko „Dr. Brglez & Comp.“. Slika je bila jako dobro pisana in se je ž njo upe-ljal v književnost nadobuden talent. Ta slika je obudila občno zanimanje in se je v literarnih krogih zlasti hvalilo spretno karakteriziranje posamičnih oseb. Dejanje dotične črtice je povsem izmišljeno, da pa je pisatelj slikal svoje osebe po modelih, je pač ob sebi umevno. Tako se delali in delajo vsi naši pi-satelji in dokler postopajo taktno, se jim zaradi tega ne more nič očitati. Po črtici dr. Brglez & Comp. so se pa kar štirje na raznih koncih naše domovine bivajoče osebe čutile zadete; oglasili so se trije dr. Brglezi in zahtevali, naj se začeti listek ne nadaljuje, sedaj pa se je v mariborski Ušperni p. d. „Südstr. Post“ oglasil še pravi Cmokavzar in pisatelja Fr. Lisjaka ozmerjal in opsoval ter s tem dokazal, da se čuti tudi on zadetega. Kakor se pre-pirajo razna mesta, kje sta se rodila Homer in Kolumb, tako se trgajo razni gospodje, kdo je pravi dr. Brglez. Mi ne odobravamo, če postopajo pisa-telji premalo taktno, ne zdi se nam pa tolik greh, če porabijo za svoje spise „modele“ in zato se nam vidi, da je Cmokavzar v „Südstr. Post“ le sam sebe osmešil.

— (Pepic in Pepčkov večer.) katerega misli prirediti pevsko društvo „Ljubljana“ jutri v četrtek v zimskem salonu pri Maliči, bode v pravem pomenu zabavno-pevski večer. Vzpored je jako mnogobrojen, ukusno sestavljen. Upamo, da se bode občinstvo odzvalo v mnogobroj-nem številu. Saj je pevsko društvo „Ljubljana“ vedno gojilo pravo ljubezen do narodnega petja. Vstopnine ni nič.

— (Kranjski vojaški vetranski kor) imel bode, v nedeljo dne 22. marca t. l. ob 9. uri do-poludne v mestni dvorani, svoj občni zbor.

— (Potrjena šolska knjiga.) Ministerstvo za uk in bogočastje je dovolilo, da se sme rabiti kot učna knjiga na slovenskih meščanskih šolah: „Zemlje pis z meščanske šole“. Spisal Fran Orožen. Druga stopnja. Z 8 slikami. Ve-zana knjiga stane 40 kr.

— (Otrovane sladčice.) Pri dež. sodišču teče sedaj preiskava o nekam skrivnostni dogodbi. Pred kratkim je neka ljubljanska gospa naznanila mestni policiji, da jej je nekdo poslal nekaj otrovanih slad-čic, najbrž z namenom, jo otrovati. V dokaz je pri-ložila štiri sladčice in kemična preiskava je dognala, da so bile sladčice res otrovane. Policija je jela stvar preiskovati in je dognala, da je dotične slad-čice vzel neki postrešček na vizitnico nekega ugled-nega meščana pri sladčičarju in je izročil čakajoči ga ženski. Rečeni gospe je prinesel sladčice neki drugi postrešček, ki je izpovedal, da mu jih je dala neka ženska in sicer pri hiši tistega gospoda, na čigar ime so bile sladčice kupljene. Dotični gospod je pač imel s prizadeto gospo svoj čas znanstvo, a ni ne sladčic kupil, niti jih poslal. Stvar bi bila kaj misteriozna, da se ne ve, da je imenovana gospa že večkrat poskusila nakopati sitnosti bivšemu svo-jemu znancu.

— (Nesreča na železnici.) Štirinajst let stari posestnikov sin Karol Lampič iz Ilovce vozil je včeraj popoldne proti Ljubljani. Ko je voz bil že blizu železniškega tiru poleg tako zvanega „rudečega križa“, zagleda fant, da se bliža dolenski vlak in požene konja, da bi še pred vlakom prepeljal čez tir. A bilo je prepezu — železniški stroj povozil je in popolnoma zmečkal konja ter ga par sto ko-rakov vlekel za seboj, voz pa je raztrgal. Lampiča in posestnika Koreniča, ki se je vozil ž njim, vrgel je stroj z voza, vendar tako srečno, da nista prišla pod vlak, pač pa sta oba precej težko poškodovana. Zagraje pri tem prevozu ni.

— (170 gld. izgubil.) Neki z dežele došli gospod je po koncertu „Glasbene Matice“ izgubil listnico, v kateri je bilo 170 gld., a našlec se do sedaj še ni oglašil. Ako morda ne ve, kje naj naj-den denar odda, ga opozarjamo, da pri mestni policiji.

— (Podaljšanje železniške proge Ljubljana-Vrhnika) „Neue Fr. Presse“ javlja, da se vojaški krogi zelo zanimajo za to, da bi se nameravana proga iz Ljubljane na Vrhniko podaljšala do Gorice.

— (Lepa propoved!) Iz Sore se nam piše: Vsa čast našemu župniku Fr. Porenti. To je pravi katoliški mož, nad katerim mora naš „gnadljiv first in škof“ imeti svoje dopadajenje. Na sredpostno nedeljo je župnik Porenta koncem propovedi „raz-veselil“ farmane s kratkim a jedrnatim ogovorom. Jaz sem si ta ogovor v cerkvi sproti zapisoval in imam priče, katere potrde, da je točno to zapisano, kar je župnik povedal. Ta klasični ogovor, o ka-terem naj si naredi vsak sam sodbo, kakor naj si jo naredi o Porenti, slóve: „Se jedno Vam imam povedati, tisto veste, da jaz vsak večer do polnoči pišem, ker imam mnogo opravila, da so me pa pri tem mojem poslu vaški fantje motili, namreč z razgrajanjem, da še potem, ko sem šel k počitku, nisem mogel očesa zatisniti, vstal sem, odprl okno ter zavpil „otroci spat“, na kar me ravno z ne posebno lepimi besedami pozdravijo, da sem bil prisiljen okno zapreti, da bi še kaj več ne izvedel. Inglič (vulgarno ime nekega sorškega fanta op. dop.) nosi zvonec vseh barab v Sori in dokler sem in bodem jaz v Sori, ne sme Inglič več v cerkev; ako bi pa v cerkev prišel, ne bodem jaz maševal, če bi pa kaplan maševal, prišel bodem v cerkev in bodem vse napel, da ga ven spravim. Toraj farmani, mi hočemo tega Ingliča na lačno klop spraviti, to se pravi, da mu ne sme nobeden v fari več dela dati, ker le na ta način ga bomo spravili iz fare. Tudi Vam povem, če bo kdo zaklan, naj bo kriv ali nedolžen, od naj dveh gospodov ga ne bo nobeden previdel, naj bo po noči ali po dnevi, vrzite ga, kamor hočete, ne bode tudi pogreba ne zvonjenja. Tudi z vami, dekleta, imam nekaj go-voriti, in sicer, katera bo na nezakonskem porodu zbolela, ne bode prevedena in če bi umrla, ji bode k večjemu s „ta malim“ klenkalo. Dobro zapomnite, kaj sem Vam danes, na sredpostno nedeljo 1896. l. povedal, tudi jaz si bom v knjigo zapisal. Konečno omenim, da pri tem ostanem kar, sem povedal“.

— (Goriška slovenska mestna šola.) V mestno slovensko šolo v stari vojašnici hodijo še vedno samo trije otroci. V sredo je bila seja dež. šolskega sveta, katere se je udeležil tudi namestnik Rinaldini. Laški listi so poročali, da si je Rinaldini po seji ogledal poslopje, ki je bilo za vojašnico preslabo, za slovensko šolo pa naj bo dobro, in da se je o njem izrekel jako ngodno, kar je prav verjetno.

— (Lepe razmere.) Goriški mestni komisar Resen, kije že jedenkrat zakrivil jednako stvar je te dni v neki goriški gostilni z revolverjem v roki silil na-vzočnike, da so morali kričati „Viva Italia“. Mestni župan mu še ni poslal pohvalnega dekreta, sodišče pa se tudi še ni zmenilo za to dogodbo.

* (Slovenec v službi Menelikovi) Lani je pobegnil desernik Grželj iz Trsta ter v Italiji vstopil v laško vojsko. Poslan je bil v Abesinijo, pobegnil k Meneliku, strahovalcu Lahov, in postal tam, kakor je pisal nekemu prijatelju — kapitan.

* (Revolucija v bolnici.) Na ženskem od-delku Ilovške bolnice je nastala te dni revolucija. Vzrok je bila slaba hrana. Ženske so napadle zdrav-nika in ga hudo preteple, potem pa razbile vse, kar se je dalo razbiti. Policija je morala z orožjem v roki narediti red.

* (Hud mráz) Te dni, ko je pri nas snežilo, je tudi v raznih okrajih na Ruskem zapadel visok sneg. V orelski guberniji pa je nastal tak mráz, da je v jedni noči zmrznilo 130 oseb in več sto glav živine.

* (Nemška kultura v Afriki.) V nemškem državnem zboru se je te dni konstatovalo, da je „veliki nemški rodoljub in učenjak“ dr. Peters prav za prav brutalen lopov, ne pa kulturonosec. Dokazale se je, da je dr. Peters dal zamorce po-streljati kakor vrabce, zamorska dekleta pa da je najprej zlorabil, potem pa dal obesiti. Poslanec Richter je Petersa imenoval gusarja in razbojniškega poglavarja.

* (Nesreča na morju.) Na ladiji „Matidi“, vozeči iz Liverpoola v Afriko, je nastala pri Bomi blizu Kameruna eksplozija. Ladja je peljala 1200 stotov smodnika v Afriko, ta smodnik se je unel in raznesel ladijo. 25 oseb je bilo ubitih, mnogo pa ranjenih.

* (Moč navade.) Angleški kanonik Gorre je minolo nedeljo v westminsterski cerkvi v Londonu pri svoji propovedi povedal naslednjo dogodbo: Sedel je nekoč poleg postelje umirajočega žepnega tatu. Tat je bil že previden s svetotajstvom in skesano molil. Hkrati je kanonik slisal hripav glas: Pazite na svojo uro. Pogledal je na tatu — ta je ležal mrtev na postelji, držeč kanonikovo uro v rokah. Ni se mogel premagati, da bi je ne ukradel, pa toliko trdno voljo je imel, da je kanonika svaril.

Književnost.

— „Učiteljski Tovariš“ prinaša naslednji vsebini: v št. 5. M. Poklukar: Učiteljska nameščenja; Fr. Orožen: Ustavoznanstvo; J. Ravnikar: Martin in Jera; Jakob D. mnik: Narodopisna češko slovanska

razstava v Pragi leta 1895; Listek; Naši dopisi; Vestnik; Uradni razpisi učiteljskih služeb. — V št. 6: J. Likar: Henrik Pestalozzi; Fr. Orožen: Ustavo-znanstvo; J. Ravnikar: Martin in Jera; E. Gangl: Narodopisna češko-slovanska razstava v Pragi leta 1895.; Listek; Naši dopisi; Vestnik; Uradni razpisi učiteljskih služeb.

— Cosmopolis Sešitek 3. te svetovne revije ima naslednjo vsebino: Robert Louis Stevenson: Weier of Hermiston; T. H. S. Escott: The Press as an International agency; Charles Whibley: Spain at the New Gallery; Henry Norman: A Peace Mis-sion to America; Mlle. Blaise de Bury: Paul Ver-laine; George Moore: Lord Leighton; Paul Margue-ritte: La Patrie; Léon Tolstoj: Zola et Dumas, „Le Non-Agir“; Jules Simon: Le Journal à un Son“; A. Chuquet: Napoléon et l' Expédition de la Ma-deleine; Eugène Müntz: L' Oeuvre scientifique de Léonard de Vinci; Hugues le Roux: Mahomet a Paris; Ferdinand Saar: Requiem der Liebe; The-odor Barth: Kaiser Wilhelm II und die Sozialde-mokratie; Hermann Helfrich: Lord Leighton; Eduard Eagel: Die Französischen Dekadenten und Symbolisten; Leo Arons: Eine neue Art von Strah-len. Nadalje prinaša ta knjiga tri literarne in tri politične kronike. Najzanimivejši so članki Weir of Hermiston, potem ocena pesnika Verleinea, Tolstega spis Le Non-Agir in pa korenita studija o francoskih dekadentih in simbolistih. „Cosmopolis“ izhaja v mesečnih zvezkih obsežnih po 20 tiskanih pol; vsak zvezek velja 1 gld. 50 kr. Zastopnik za Avstrijo je knjigar A. Hartleben na Dunaju.

Brzobjavke.

Dunaj 18. marca. Odsek za volilno re-formo je dognal razpravo o načrtu glede vo-lilne reforme in rešiti mu je samo še dodatno predlogo glede razdelitve volilnih okrajev.

Dunaj 18. marca. Imunitetni odsek je sklenil predlagati, naj se ne dovoli sodno po-stopanje proti posl. Biankiniju.

Dunaj 18. marca. Moravskočeški po-slanci Začek, Kulp, Roskošny in Svožil so vstopili v mladočeški klub.

Dunaj 18. marca. Iz verodostojnega vira čujem, da se napravi leta 1897. telefonična zveza mej Ljubljano in Dunajem in mej Ljub-ljano in Trstom.

Beligrad 18. marca. Ker je Ristić ob-ljubil, sodelovati pri reviziji ustave, je kralj ponudil poslaniku Simiću, naj sestavi novo mi-nisterstvo.

Peterburg 18. marca. Bolgarski knez Ferdinand pride koncem meseca marca sem.

Narodno-gospodarske stvari.

— Trgovska in obrtniška zbornica v Ljub-ljani. (Dalje.) XII. Zbornični svetnik Alojzij Lenč e k poroča imenom odseka o volilnem predlogu za na-meščenje jednega cenzorja pri avstro-ogerski bančni podružnici v Ljubljani. Umrli je cenzor gosp. Josip Kordin, vsled česar se je podružnica obrnila na zbornico, da ji v nameščenje tega cenzorja napravi volilni predlog, ki pa mora obsezati najmanj tri imena. Poročevalec nasvetuje imenom odseka: Čestita zbornica naj sklene v nameščenje jednega izpraznje-nega cenzorskega mesta pri avstro ogerski bančni podružnici v Ljubljani nasvetovati naslednje gospode: Ivana Kneza, F. M. Regorscheka in Avgust Ska-bernetza — Predloga zbornica pritrdi.

XIII. Zbornični svetnik Avgust Skaberne spominja, da se je lansko leto vložila pri vi-sokem c. kr. finančnem ministerstvu prošnja, da bi se trgovcem in obrtnikom, ki so trpeli vsled potresa, dovolile davčne olajšave. Z zakonom z dne 23. junija 1895, drž. zak. št. 88, se je hišnim po-sestnikom, katerim je potres hiše do cela ali le deloma poškodoval, davek znižal, oziroma popol-noma odpisal. Deželni zbor vojvodine Kranjske se je tudi v svojem zadnjem zasedanju izrekel za opro-ščenje plačevanja deželne naklade in priznati se mora, da sta v tem oziru visoko državno zastop-stvo in visoki deželni zbor, kolikor sta največ mogla, storila v pomoč hišnim posestnikom. Res je, da se je tudi z zakonom z dne 6. julija 1895, drž. zak. št. 94 določilo, da se morejo trgovcem in obrtnikom, ki so postali potrebni vsled potresa do-voliti do zneska 100.000 gld. neobrestne, v štirih enakih letnih obrokih vračljive ponapredščine in do zneska 10.000 gld. nevračljive podpore. Ta dva zneska sta se tudi že porazdelila in sta brezdvomno mnogo olajšala bedo. Priznati se pa mora, da imajo oni prav, ki opetovano izražajo željo, da bi bilo le prav in pravično, ko bi se trgovcem in obrtnikom tudi za leti 1896. in 1897. dovolile davčne olajšave, ker se splošno znano, da je kupčija zelo trpela vsled potresa. Na podlagi tega predlaga: Čestita zbornica naj se obrne na visoko c. kr. finančno ministerstvo s prošnjo, visokoisto naj blagovoli ukreniti, da se trgovcem in obrtnikom na Kranj-skem, ki so trpeli vsled potresa, dovolijo davčne olajšave v letu 1896. in 1897. Zbornični svetnik Karol Luckmann priporoča predlog, ki se tudi soglasno sprejme. (Konec prih.)

Za prebivalce mest, uradnike itd. Proti tež-
kotam prebavljenja in vsem nasledkom mnovega sedenja in
napornega duševnega dela je uprav neobhodno potrebno do-
mače zdravilo pristni „Moll-ov Seidlitz-prasek“, ker upliva
na prebavljenje trajno in uravnavno ter ima olajševalen
in topilen učinek. Skatljica velja 1 gld. Po poštnem po-
vzetju razpošilja to zdravilo vsak dan lekar A. MOLL, c in
kr. dvorni zalagatelj, na DUNAJ, Tuchlauben 9. V lekar-
nah na deželi je izrecno zahtevati MOLL-ov preparat, za-
znamovan z varnostno znamko in podpisom. 3 (1756-4)

Levico naravna, arseno- in železo-
bogata mineralna voda (ana-
liza prof. Lud. pl. Barth-a
na Dunaju) ima posebno
jako zdravilno moč pri sla-
bosti, anemiji, nervoznosti, krvnih in kožnih boleznih, men-
struacijskih anomalijah, malariji itd. Dobiva se v lekarnah,
zalogah mineralnih vod, drogerijah itd. (1087-1)

Štev. 61. **Deželno gledališče v Ljubljani.** Dr. pr. 721.

V četrtek dne 19. marca 1896.
Na korist kapelniku „Dramatičnega društva“
Hilariju Benišek-u.
FAUST.
(Margareta.)

Velika opera v petih dejanjih. Spisala J. Barbier in S. M.
Carré. Uglasbil Ch. Gounod. Poslovenil A. Funtek. Kapelnik
g. Hilarij Benišek. Vprizoril režiser g. Josip Noli.
Blagajna se odpre ob 7. uri. — Začetek točno ob 7/8. uri.
Konec ob 10. uri zvečer.

Vstopnino glej na gledališkem listu.
Pri predstavi svira orkester slav. c. in kr. pešpolka št. 27.
Prihodnja predstava bo v nedeljo, dne 22. marca 1896.

Spominjajte se dijaške in ljudske kuhinje pri
igrah in stavah, pri svečanostih in oporokah,
kakor tudi pri nepričakovanih dobitkih.

Umrli so v Ljubljani:

12. marca: Janez Lužar, umir. uradni sluga, 73 let,
Hrenove ulice št. 6, naduha. — Luka Jereb, gostač, 78 let,
Tržaška cesta št. 28, ostarelost. — Jožefa Lavrin, delavčeva
hči, 2 leti, sv. Jakoba trg št. 1, kronični pljučni katar.

13. marca: Emilija Hauptman, posestnikova žena,
29 let, sv. Petra cesta št. 43, jetika.

15. marca: Brunhilda Ellerich, stotnikova hči, 4 leta,
Florijanske ulice št. 33, skrlatica.

16. marca: Janez Hrovat, davkarski eksekutor, 55 let,
Pred Prilami št. 27, kap. — Adela Stixa, šivilja, 59 let,
Gledališka stolba št. 3, Paralysis pulm. — Helena Pust,
tesarjeva vdova, 90 let, Hradečkova vas št. 19, ostarelost.

17. marca: Karol Pfatschbacher, polirjev sin, 3 1/2 leta,
Krakovski nasip št. 10, Nephritis.

V hiralnici:

13. marca: Simon Hafner, mesar, 75 let, vsled raka
na prsih.

14. marca: Barbara Raktelj, usmiljena sestra, 30 let,
pljučna tuberkuloza.

Meteorologično poročilo.

Marec	Čas opa- zovanja	Stanje baro- metra v mm.	Tempe- ratura v °C	Vetrovi	Nebo	Mokrina v mm. v 24 urah
17.	9. zvečer	740.6	5.9	sr. jzah.	jasno	
18.	7. jutraj	740.3	1.0	sr. svzhodsko obl.		0.0
	2. popol.	758.3	14.0	p. m. jzah. skoro obl.		

Srednja večerajšnja temperatura 7.2°, za 3.4° nad nor-
malom.

Dunajska borza
dné 18. marca 1896.

Skupni državni dolg v notah	101	gld. —	kr.
Skupni državni dolg v srebru	101	„ —	„
Avstrijska zlata renta	122	„ 45	„
Avstrijska kronska renta 4%	101	„ 45	„
Ogerska zlata renta 4%	121	„ 80	„
Ogerska kronska renta 4%	98	„ 80	„
Avstro-ogerske bančne delnice	983	„ —	„
Kreditne delnice	376	„ —	„
London vista	120	„ 60	„
Nemški drž. bankovci za 100 mark	58	„ 97 1/2	„
20 mark	11	„ 79	„
20 frankov	9	„ 57	„
Italijanski bankovci	43	„ 50	„
C. kr. cekini	5	„ 65	„

4% državne srečke iz l. 1854 po 250 gld.	151	gld. 50	kr.
Državne srečke iz l. 1864 po 100 gld.	195	„ 56	„
Dunava reg. srečke 5% po 100 gld.	127	„ 75	„
Zemlj. obd. avstr. 4 1/2% zlati zast. listi	—	„ —	„
Kreditne srečke po 100 gld.	201	„ 50	„
Ljubljanske srečke	22	„ 50	„
Budolfove srečke po 10 gld.	25	„ —	„
Akoije anglo-avstr. banke po 200 gld.	171	„ 50	„
Tramway-društ. velj. 170 gld. a. v.	470	„ —	„
Papirnati rubeli	1	„ 27 1/4	„

Jajca za valjenje

pristnih **brahma-kokošij** komad po 15 kr., **holandsk.**
črnih, z velikimi belimi čopi, komad po 25 kr., **hondans**
komad po 25 kr., pristnih **štajerskih kokošij** komad
po 10 kr., **srebrnih paduvank** komad po 30 kr.,
langshaus komad po 30 kr., **puranov** komad po 30 kr.,
srebrnih wyandottes komad po 30 kr., **italijansk**
komad po 30 kr., **prtilikovk** komad po 30 kr., **ko-**
šinšluk komad po 25 kr., **sedmograških golovratk**
komad po 20 kr., **dorking** komad po 25 kr., **jokohansk**
komad po 50 kr., **emdenskih orjaških gosij** komad
po 1 gld., **pekinških rae** komad po 20 kr., velicij
štajerskih rae komad po 20 kr.

Razpošiljam jajca za valjenje živalij čistega plemena,
ki so že bile večkrat odlikovane in dajem jamstvo za
čistost in pristnost plemena. (1951-6)

Maks Pauly, Köflach (Štajersko).

Ledenjak
za pivo in meso, kakor tudi več **musir-pip** se po ceni odda.
Meblovana soba
z dvema posteljama se odda z dnem 1. aprila.
Več se izve v upravnistvu „Slov. Naroda“. (2077-2)

(2052) **Prodám** (4)
hišo v Črnomlju
z lepimi vrtili in vodnjakom. — Ponudbe
vzprejemam vsaki čas.
Anton Jeršinovič.

Strojarija
v nekem slovenskem trgu na Štajerskem vršča
se in nekaj oral njiv in travnikov se prodá
pod ugodnimi plačilnimi pogoji. — Vpraša naj se:
Adolf Schwarz v Gradcu, Vorkbegasse št. 6. (2115)

C. kr. glavno ravnateljstvo avstr. drž. železnic.
Izvod iz voznega reda
veljavnega od 1. oktobra 1895

Postopno omenjeni prihajalni in odhajalni časi označeni so v
srednjemstropjskem delu.

Odhod iz Ljubljane (juž. kol.)
06 19. uri 5 min. po noči osebni vlak v Trbiš, Pontabel, Beljak, Ce-
lovec, Franzensfeste, Ljubno, des. Solthal v Aussee, Ischl, Gmun-
den, Solnograd, Steyr, Linz, Budejovice, Plzeň, Marijine vane, Heb,
Karlove vane, Francove vane, Prago, Lipako, Dunaj via Amstetten.
06 5. uri 10 min. jutraj mešani vlak v Kocovja, Novo mesto.
06 7. uri 10 min. jutraj osebni vlak v Trbiš, Pontabel, Beljak, Ce-
lovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj, des. Solthal v Solnograd, Dunaj
via Amstetten.
06 12. uri 55 min. popoldne mešani vlak v Novo mesto, Kocovja.
06 17. uri 50 min. popoldne osebni vlak v Trbiš, Pontabel, Beljak,
Celovec, Ljubno, Solthal, Dunaj.
06 4. uri popoldne osebni vlak v Trbiš, Beljak, Celovec, Ljubno,
des. Solthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell na jezeru, Inomest,
Bregence, Gurth, Genova, Paris, Steyr, Linz, Gmunden, Ischl, Bude-
jovice, Plzeň, Marijine vane, Heb, Francove vane, Karlove vane,
Prago, Lipako, Dunaj via Amstetten.
06 7. uri 30 min. zvečer mešani vlak v Kocovja, Novo mesto.
Razn. tega ob nedeljah in praznikih ob 5. uri 30 min. popoldne
osebni vlak v Lince-Bled.

Prihod v Ljubljano (juž. kol.)
06 6. uri 59 min. jutraj osebni vlak s Dunaja via Amstetten, Lip-
skega Praga, Francovih varov, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov,
Plzeň, Budejovice, Solnograda, Linca, Steyra, Gmunden, Ischla, Aus-
see, Ljubna, Celovca, Beljaka, Franzensfeste, Trbiša.
06 8. uri 19 min. jutraj mešani vlak iz Kocovja, Novoga mesta.
06 11. uri 30 min. popoldne osebni vlak s Dunaja via Amstetten,
Lipškega Praga, Francovih varov, Karlovih varov, Heba, Marijinih
varov, Plzeň, Budejovice, Solnograda, Linca, Steyra, Parisa, Genova,
Gurth, Bregence, Inomest, Zell na jezeru, Lend-Gastein, Ljubna,
Celovca, Pontabla, Trbiša.
06 4. uri 39 min. popoldne mešani vlak iz Kocovja, Novoga mesta.
06 4. uri 55 min. popoldne osebni vlak s Dunaja, Ljubna, Solthala,
Beljaka, Celovca, Franzensfeste, Pontabla, Trbiša.
06 9. uri 25 min. zvečer mešani vlak iz Kocovja, Novoga mesta.
06 9. uri 45 min. zvečer osebni vlak s Dunaja preko Amstetena iz
Ljubnega, Beljaka, Celovca, Pontabla, Trbiša.

Odhod iz Ljubljane (drž. kol.)
06 7. uri 33 min. jutraj v Kamnik.
„ 9. „ 05 „ popoldne „ „
„ 11. „ 50 „ zvečer „ „
Prihod v Ljubljano (drž. kol.)
06 6. uri 56 min. jutraj iz Kamnika
„ 11. „ 15 „ popoldne „ „
„ 9. „ 30 „ zvečer „ „ (1705-65)

Dunajske
Štefanija-moderce
elegantne facone
domače moderce
III. (iz rastlinskega svila) (2054-2)
korzetna varovala
ženske in otroške nogovice
prodaja po najnižjih cenah
Karol Recknagel.

Patento-
vani v
Avstro-
Ogerski
(2086-1) **Kravatni plastroni** Nemčiji
Franciji
in
Angliji
jako praktični in zelo lepi.

Dobivajo se v dobroglasnih trgovinah z moškim mod-
nim blagom in platnom v tu- in inozemstvu.
Pri kupu gleda naj se na našo zakonito registrovano

M. Joss & Löwenstein
tovarna za perilo, Praga VII.
Na drobno se pri nas ne razprodaja.

Hiša
prodá se prostovoljno na Poljanski
cesti št. 60. — Več se poizve istotam. (2100-2)
700 hrusevih drevesc
do 2 metra visokih, po 10 krajo. komad, ima na prodaj
Jakob Zupan (2110-2)
v Brezju, pošta Izlake, na Kranjskem.

Stanovanje
s 4 sobami in stranskimi prostori se odda
tako v tretjem nadstropju novozgrajene hiše na
Tržaški cesti. — Vpraša naj se pri F. Supančiču,
Rimska cesta št. 16. (2097-2)

Jurist
izurjen v notarskih opravilih in prepirnih rečeh,
se takoj vzprejme. (2091-3)
Naslov pove upravnistvo „Slov. Naroda“.

Na prodaj je
hiša v Litiji
pritlična, ima 4 sobe, kuhinjo, drvarnico in mali pód, pred
hišo velik vrt. Cena okoli 3000 gld. — Natančnejše pogoje
pove lastnica **Katarina Močilnikar** h. št. 25. (2088-3)

Pristni
ribniški fižol za seme
ima na prodaj (2101-3)
Ivan Fajdiga, trgovec v Sodražici.

Solnčnike
v najbogatejši izbiri in solidno izdelane
priporoča (2113-1)
po najnižjih cenah
L. Mikusch
v Ljubljani, na Mestnem trgu 15.

Universal-Bodega
Dunaj Uni erzalna vinska klet Berlin
Direktni uvoz! Prva razpošiljevalnica!
priporoča pod jamstvom za čistost in pristnost svoja
jako fina, stara, uležana španjska in portugalska
bolniš a in desertna vina
malago, madeiro, (1929-6)
sherry, port, marsalo, lacrimae Christi.
Prodaja je v 1/4 in 1/2 steklenicah po izvirnih cenah
gospod **Fran Richter**
špecerija v Ljubljani, Florijanske ulice št. 10.

Trgovski pomočnik in učenec

se takoj vzprejmeta v prodajalnici z mešanim blagom
Pegan & Slatner v Vipavi.
Ponudbe naj se pošiljajo naravnost trdki. (2106-2)

Vis. čast. Uršulinski konvent

Krasen salonski kratek glasovir

črn, z vloženo biserno matico, izvrsten v glasu,
se po primerni ceni proda. — Tudi se
dajejo (2107-2)

v najem dobri glasoviri in pianino.

Ferd. Dragatin

ubiralec glasovirov raznih zavodov
Florijanske ulice št. 50.

„Glasbena Matica“

Stavbeno podjetje

(koncesijonovani zidarski mojster)

se priporoča (2022-5)

za izvrševanje vseh v to
stroko spadajočih del.

Ivan Pittini, Kongresni trg 12.

Nagrobne vence

v največji izberi in
po najnižjih cenah

trakove k vencem

z ali brez napisov
v vseh barvah

(2054-2) IV. priporoča

Karol Recknagel.

Bubenska tovarna za stroje železna in kovinska livarna **Berthold Kraus** Dunaj, 3/2 Löwengasse 3

ponuja svoje
lastne sloveče
izdelke
orodja in stro-
jev za polje-
delstvo, kme-
tjstvo, vinar-
stvo, trombe
in vozove.

Spretni solidni zastopniki v pokrajinah
se iščejo. (1855-4)

Lekarna Trnkóczy, Dunaj, V.

Medicinalno olje iz kitovih jeter. (Ribje olje.)

Priznana najbolje učinkujoča in pristne
vrste, vedno sveže v zalogi. Steklenica z na-
vodilom o porabi 60 kr., dvojna steklenica
1 gld.; 12 malih steklenic 5 gld. 50 kr., 12
velikih steklenic 10 gld. (1721-4)

Dobiva se pri

Ubaldu pl. Trnkóczy-ju

lekarnarju v Ljubljani.

Pošilja se s obratno pošto.

Lekarna Trnkóczy v Gradci.

J. Klauer-jev
kemično-čisti higijenični kranjski

likêr iz planinskih zelišč

vpliva v visoki meri osveževalno in oživajoč, če se kdo
neugodno, slabo in neveselno počuti, pospešuje prebavlje-
nje in se priporoča kot vsakdanja dijeteljska pijača.
Zajamčeno čisti izvleček je in se ne sme primerjati
z nobenim likêrjem, ker dobrodejno in zdravilno upliva
ter vse druge prekaša.

Ta jedini **domači proizvod** te vrste bi se moral
povsodi popolno ceniti in bi ne smel manjkati v nobeni
hiši, v nobeni restavraciji in v nobeni kavarni.

Pristnega prodaja (1870-41)

J. Klauer v Ljubljani.

Zakonito zavarovan.

100 do 300 goldinarjev na mesec

lahko zaslužijo osebe vsacega stanu v vseh kra-
jih gotovo brez kapitala in rizike s prodajo za-
konito dovoljenih državnih papirjev in srečk. —
Ponudbe pod „Leichter Verdienst“ **Rudolf**
Mosse na Dunaju. (2092-2)

Na najnovejši in najboljši način

umetne (1504-35)

zobe in zobovja

ustavlja brez vsakih bolečin ter opravlja plombo-
vanja in vse zobne operacije, — odstranjuje
zobne bolečine z usmrtenjem živca

zobozdravnik A. Paichel

poleg čevljarskega mostu, v Köhlerjevi hiši, I. nadstr.

VABILO

XV. redni občni zbor

„Kmetске posojilnice ljubljanske okolice“ v Ljubljani

kateri se bode vršil

dne 25. marca (sredo) 1896 ob 10. uri dopoldne

v združni pisarni na Marije Terezije cesti št. 1.

Dnevni red:

- 1.) Nagovor ravnatelja.
- 2.) Poročilo blagajnika.
- 3.) Poročilo nadzorstvenega odbora in dati absolu-
torij za 1895. leto.
- 4.) Volitev ravnateljskega odbora, in sicer: a) rav-
natelja; b) blagajnika; c) kontrolorja; d) dveh
namestnikov in e) volitev treh članov v nadzor-
stveni odbor.
- 5.) Predlogi društvenikov.

K polnoštevilni udeležbi vabi častite deležnike najljubšeje

ravnateljski odbor.

Bilanca

za leto 1895.

Aktiva				Pasiva			
Št.		gld.	kr.	Št.		gld.	kr.
1	Gotovina v blagajni dné 31. decem- bra 1895	8743	13	1	Glavni rezervni zaklad	9572	14
2	Pri denarnih zavodih naložen denar .	78991	50	2	Posebni rezervni zaklad	5084	06
3	Posojila:			3	Glavni deleži 100 à 100 gld.	10000	—
	a) na intabulacije . gld. 211.863—			4	Opravični deleži 156 à 5 gld., 430 à 1 gld.	1210	—
	b) na menjice 101.121—			5	Hranilne vloge	383489	83
	c) na zastavna pisma 21.220—	334204	—	6	Kapitalizovane obresti	14223	05
4	Inventar po odbitku 10%	198	98	7	Za leto 1896. naprej plačane obresti posojil	1899	06
5	Zaostale obresti posojil	6003	59	8	Dobiček	2719	60
6	Neporavnani prehodni znesek	56	54				
		428197	74			428197	74

Izkaz izgube in dobička

za upravno leto 1895.

Debet			za upravno leto 1895.			Kredit		
Št.		gld.	kr.	Št.		gld.	kr.	
1	Izplačane obresti hranilnih vlog . . .	1078	67	1	Na novi račun predpisani ostanek iz dobička z leta 1894	213	04	
2	Kapitalizovane obresti hranilnih vlog	14223	05	2	Prejete obresti posojil	15084	86	
3	Za leto 1896. naprej plačane obresti posojil	1899	06	3	Zaostale obresti posojil	6003	59	
4	Upravni troški	1417	33	4	Upravni dohodki	290	24	
5	V l. 1895. za l. 1894. prejete obresti posojil	4229	38	5	V l. 1894. za l. 1895. prejete obresti posojil	1394	89	
6	Odpis na vrednosti inventara (10%)	22	10	6	Zamudne obresti	267	44	
7	Davek	358	17	7	Obresti denarja naloženega pri denarnih zavodih	2693	30	
8	Dobiček	2719	60			25947	36	
		25947	36			25947	36	

Denarni promet

Prejemki od 1. januarja do 31. decembra 1895. l. gld. 1 295.575-89

Izdatki

Št.		gld.	kr.	Št.		gld.	kr.
1	Vplačani opravični deleži	89	—	1	Izplačani opravični deleži	30	—
2	Dvignene obresti glavnega rezervnega zaklada	409	26	2	Izplačane hranilne vloge	202787	36
3	Dvignene obresti posebnega rezervnega zaklada	257	22	3	Izplačane obresti hranilnih vlog	1078	67
4	Vložene hranilne vloge	308086	20	4	Izplačana posojila	149325	—
5	Vrtna posojila	90838	—	5	Upravni troški	1417	33
6	Prejete obresti posojil	15084	86	6	Naložilo se je pri denarnih zavodih	286704	40
7	Upravni dohodki	290	24	7	Izplačilo dividende glavnim deležni- kom	606	—
8	Pri raznih denarnih zavodih dvignene glavnice	227109	58	8	Davka se je plačalo	358	17
9	Dvignene obresti denarja naloženega	2693	30	9	Za dobrodelne namene	395	—
10	Prehodni zneski	112	41	10	Nagrade ravnateljstvu	650	—
11	Prejete zamudne obresti	267	44	11	Prehodni zneski	56	50
12	Vrtna dividenda glavnega deleža	6	—	12	Inventar	7	95
13	Gotovina pričetkom leta	9916	—	13	Gotovina koncem leta	8743	13
		652159	51			652159	51

Za ravnateljski odbor:

J. Knez, **Dr. Jos. Starè,** **Iv. Vrhovnik,** **Vekoslav Jenko,** **Oton Bayr,**
ravnatelj, ravnateljev namestnik, odbornik, kontrolor, denarničar.

Nadzorstvo „Kmetске posojilnice ljubljanske okolice“ je pregledalo in primerjalo letne račune
za 1895 leto in naznanja, da so pregledani letni računi in bilanca razpoloženi na spregled v združni
pisarni, kakor to zahteva § 30., al. 4. društvenih pravil.

V Ljubljani, dné 12. marca 1896.

Dr. Jos. Vošnjak,
načelnik.

Ivan Rode

Vinko Ogorelo.

(2109 2)

Razpis službe.

(2078-2)

Na kirurški oddelku deželne bolnice v Ljubljani je oddati definitivna

služba asistenta

z letno plačo 800 gld., s pravico do 4 v pokojnino vstevnih petletnic po 100 gld. ter s prostim stanovanjem, prosto kurjavo in razsvetljavo.

Prosilci za to službo pošljejo naj svoje prošnje z dokazili o starosti, domovinski pravici, o doktoratu vsega zdravilstva ter o dovrstitvi kakega operacijskega tečaja, o dosedanjem službovanju ter o znanju slovenskega ali katerega drugega slovanskega in nemškega jezika

do 4. aprila 1896

vodstvu deželnih dobrodelnih zavodov v Ljubljani.

Od deželnega odbora kranjskega

v Ljubljani, dne 5. marca 1896. l.

Štev. 459.

Razglas.

(2070-2)

Pri obnem zboru „Prve dolenske posojilnice v Metliki“, registrirane zadruge z neomejenim poročtvom dne 8. marca 1896. l. se je računski sklep z bilanco za gospodarsko leto 1895 sledeče potrdil:

Bilanca.

Tek. št.	Imetje	Znesek		Tek. št.	Dolгови	Znesek	
		gld.	kr.			gld.	kr.
1	Gotovine konec leta 1895.	10745	23	1	533 deležev po 18 gld. . .	9598	—
2	Vrednost v papirjih	16000	—	2	Rezervni fond	7836	85
3	Posojila na posestva	292483	3	3	Hranilne vloge	436716	7
4	„ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	143034	33	4	Za l. 1896 vzprejete obresti	2940	55
5	Zaostale obresti	3793	68	5	Čisti dobiček	8995	—
6	Inventar	30	—				
	Skupaj	466086	47		Skupaj	466086	47

Denarni promet.

Tek. št.	Dohodki	Znesek		Tek. št.	Izdatki	Znesek	
		gld.	kr.			gld.	kr.
1	Gotovine konec leta 1894 . .	4746	73	1	Nazaj plačani deleži	36	—
2	Uplačani deleži	—	—	2	Nazaj plačane hranilne vloge	146343	71 1/2
3	Hranilne vloge	171616	35	3	Nazaj plačane obresti	1252	97 1/2
4	Uplačane obresti	27246	91	4	Dovoljena posojila	522506	86
5	Nazaj plačana posojila	490191	37	5	Razni izdatki	4224	9 1/2
6	Razni dohodki	4194	67 1/2	6	Upravni stroški	1714	9
				7	Razni davki	255	2
				8	Za dobrodelne namene	209	55
				9	Dobička društvenikom	8411	40
				10	Gotovine konec leta 1895 . .	10745	23
	Skupaj	697995	93 1/2		Skupaj	697995	93 1/2

Zadruga obstala je koncem leta 1895 iz 269 društvenikov, pristopil ni nobeden, a izstopila sta dva društvenika leta 1895.

Društvenih deležev bilo je konec leta 1895 — 533, vplačan delež ni bil nobeden in nazaj plačana sta bila dva.

To se p. n. gg. društvenikom objavi z dostavkom, da sta račun in bilanca odslej do zadnjega dne tega meseca vsakemu na vpogled v občinski pisarni v Metliki.

Ravnateljstvo „Prve dolenske posojilnice v Metliki“
dne 8. marca 1896.

Prosenik
blagajnik.

Gangl
odbornik.

F. Salloker
ravnatelj.

Jutraž
odbornik.

Požek
kontrolor.

Važno za vse lastnike voz!

l. dnajsko novomeška čistilnica smole in terpeninovega olja, tovarna za katranove proizvode in tolišno blago

Franc pl. Furtenbach
v Dunajskem Novem Mestu.

Registrovana
varstvena

Dosedaj nedosegljiva maščljivost.
Nova specialna tolsca za osi.
za oljne in pololine osi.
Ne zmerzne, se ne zgreje od tečenja, ne odteče. — Neobhodna za izvožene osi. — Dobra tudi za odprte osi. Porabljava za vsakovrstne mazalne naprave.
Kemično preiskana! Praktično poskušena!
Brez kisline. Brez vode. Brez smole.

Razpošilja se samo v izvornih ploščinastih pušicah po 5 kilogramov.

Cene jedni pušici: (2064-1)

V Avstro-Ogerski poštne prosto na vsako pošt. postajo gld. 2.50
V Bosno in Hercegovino pošt. prosto na vsako pošt. postajo „ 2.75
V inozemstvo iz razpošiljalnice v Dunajskem Novem Mestu „ 2.25

Najnovejše za dame!

Univerzalni moderc

napravi čudovito lep život in ribje kosti se ne morejo polomiti, narejen je iz dobrega trinitnika z ribjo kostjo: (2016-8)

III II I
à gld. 2.50 à gld. 3.50 à gld. 4.50
sivi, sivkastorumeni in beli; v Ljubljani jih prodajata:

Karol Recknagel, Mestni trg 24,
Ana Šinkovic, Mestni trg 19.

Naše univerzalno korzetno varovalo omogočuje, da more slednja dama nositi svoj polomljen moderc, ne da bi ga dala popraviti.

Par za 50 kr.

dobiva se v vseh boljših modnih, drobninskih in galanterijskih trgovinah.

Na debelo pri patentnih imejteljih

Spitzer & Steiner, Dunaj, VII.,
Siebensterngasse 51. 516 A.

Vabilo.

Posojilnica v Žužemperku

registrirana zadruga z neomejeno zavezo ima

redni občni zbor

dne 25. marca t. l. ob 3. uri popoldne v posojilničnih prostorih.

Dnevni red:

- 1.) Poročilo o stanju in delovanju posojilnice.
- 2.) Predloži in reši se račun za leto 1895.
- 3.) Volitev nadzorstva.
- 4.) Nasveti.

(2093-2)

K obilni udeležbi vabi uljudno

načelstvo.

Po tovarniški ceni.

R. MIKLAUC

Ljubljana, Spitalske ulice 5.

Naznanjam, da bom moral v kratkem izprazniti svojo prodajalnico, ker jo je treba zaradi potresa popravljati. Zaradi tega hočem svojo zalogo zmanjšati, kolikor bo mogoče, in naznanjam dalje, da bom zaradi tega

od 20. marca do 30. aprila

svoje blago prodajal

(2111-1)

po tovarniški ceni.

Dobil sem za leto vsake baže novega blaga. Posebno lepo blago za obleke, svilnate rute, razno blago za blače i. t. d. in svetujem vsakemu, kateremu je na tem ležeče, dobro in po ceni kupiti, da ne zamudi te dobre prilike.

Po tovarniški ceni.

Karola Wolf-a

restitucijski fluid.

(Izvelek iz izvrstnih gorskih zeljšč.)

Mnogo preskušeno osveževalno in okrepevalno sredstvo po težkih naporih, trajnih ježah itd. — Najbolje se je obnesel pri vseh vnanjih boleznih, kakor: protinu, revmatičnem otrpenju, zvrtju in preteguenju žil itd.
Cena steklenici 1 gld. 25 kr.

Karola Wolf-a

redilni prašek za živino.

Preskušeno pri vseh domačih in koristnih živalih, kakor pri konjih, govedih, ovcah, prašičih itd., če nečejo jesti, če slabo prebavljajo, izvrstno varovalno sredstvo proti kužnim boleznim.
Cena zavitku 45 kr. (1224-49)

Premovano. — Mnogobrojna pismena priznanja.

Dobiva se v vsaki lekarni. Glavna zaloga pri jednem izdelovalcu

K. Wolf-u, lekarju v Vipavi, Kranjsko.

Pazi naj se na varstveno znamko. — Razpošilja se vsak dan po pošti.

Mala oznanila.

Pod Trnovo št. 2.

Veliko zalogo

Klobukov

priporoča

J. Soklič.

(1726)

Pod Trnovo št. 2.

Z najraznovrstnejšimi, štirikrat na dan svežimi, ukusnimi, zdravimi in slastnimi, v

slaščičarski in pekovski obrt

spadajočimi izdelki postreza točno tvrdka

Jakob Zalaznik

Stari trg št. 21. (1734)

Tu je dobiti vsak dan domačo potvico, vseh vrst kruh na vago, ržen kruh in prepečenec (Vanille-Zwieback).

A. KUNST

Ljubljana, Židovske ulice št. 4.

Velika zaloga obuval (1742)

lastnega izdelka za dame, gospode in otroke je vedno na izbero.

Vsakešna naročila izvršujejo se točno in po nizki ceni. Vse mere se shranjujejo in zaznamujejo. Pri zunanji naročilih blagovoli naj se vzorec vposlati.

Kavarna I. Lekan

(„Pri Virantu“)

na Sv. Jakoba trgu.

Podpisane se priporočam sl. občinstvu za obilen obisk moje kavarne ter zagotavljam dobre pijače ter točno postrežbo.

Z velespoštovanjem

Ivan Lekan,

kavarnar.

(1727)

J. Kunčič

naznanja gg. gostilničarjem in p. n. občinstvu, da se je preselil s svojo

izdelovalnico soda-vode

v lastno hišo

v Ljubljani, na Sv. Petra cesti št. 49

ter se priporoča za daljna naročila z opomnjo, da rabi vodo iz mestnega vodovoda, a v svoji filijali v Lescah rabi vodo iz tekega studenca nad cesto pri Bledu.

Zunanja naročila se točno izvrše.

Prej **Albert Robida** Prej

M. Učak M. Učak

v Ljubljani, Rožne ulice št. 3

izvršuje po najnižjih cenah

sobna slikarska dela

v vsakem slogu in ima tudi na blagovoljni ogled veliko zbirko najnovejših vzorcev. — Dela na deželi se vzprejemajo ob vsakem času. — Naročajo se dela lahko tudi pismenim potom. (1743)

Prej **Alojzij Erjavec** Prej

J. Zor J. Zor

(1728) čevljarški mojster

v Ljubljani, Čevljarske ulice št. 3

priporoča se prečast. duhovščini in slav. občinstvu za obilno naročevanje raznovrstnih obuval, katera izvršuje cenó, pošteno in iz zanesljivo trpežnega usnja od najfinejše do najprostejše oblike. Mere se shranjujejo. Vnanjim naročilom naj se blagovoljno pridene vzorec.

Sv. Petra cesta 74 J. Slavko Gärtner škofo

ulice 2

v Ljubljani, nasproti šentpeterski vojašnici

se priporoča

za naročevanje različnih vrst oblek

(1736) zagotavlja točno izvrzbo.

Različne vzorce blaga ima na razpolago in vzorce dostavlja tudi na zahtevanje na dom. — Ker išče le mali dobiček pri nizkih cenah, se nadeja, da mu bodo obila naročila omogočila, vsem zahtevam č. naročnikov ustrezati.

Brata Eberl

Ljubljana, Frančiškanske ulice 4.

Pleskarska mojstra c. kr. državne in c. kr. priv. južne železnice.

Slikarja napisov, stavbinska in pohištvena pleskarja.

Tovarna za oljnate barve, lak in pokost. (1744)

Zaloga originalnega karboliteja. Mašoba za konjska kopita in usnje.

Fr. Kaiser

puškar v Ljubljani,

Selenburgove ulice št. 6 (1729)

priporoča svojo veliko zalogo orožja za lov in posebno varnost, streljiva in potrebščin za lovcé. Specializirane v ekspresnih puškah in pištolah, ki jih sam izdeluje. Popravki se izvršujejo v moji delavnici.

Tapetniška kupčija OBREZA v Ljubljani, Selenburgove ulice 1.

10 gl. samo stane pri meni fin modro na peresih (Feder-matratze) iz najboljšega blaga solidno narejen. Ne zamenjajte mojih kot najboljši znanih modrocev z onimi, ki jih tukajšnji mizarji nepopolnoma izvršene ponujajo. Zimnice od 17-30 gl.; divani, otomani, garniture in vsa tapetniška dela (1737) po najnižji ceni.

Največja zaloga elegantnih in močnih otročjih vozičkov od 6 gl. naprej do 25 gl.

Mehanik

(1745) **Ivan Škerl**

Opekarska cesta št. 16 v Ljubljani

izdeluje in popravlja šivalne stroje in velocipede ter se priporoča p. n. občinstvu za izvrševanje v njegovo stroko spadajočih del in popravkov po najnižjih cenah. Vnanja naročila se točno izvršujejo.

IVAN URAN

Ljubljana, Gradisce št. 8, Igriske ulice št. 3

priporočata p. n. občinstvu svojo vel. ko zalogo vsakovrstnih pečij in glinastih snovij kakor tudi štedilnikov in vseh v to stroko spadajočih del po nizkih cenah. (1730)

Ivan Jax (1728)

Ljubljana, Dunajska cesta št. 13.

Tovarniška zaloga šivalnih strojev in velocipedov. Ceniki zastoj in franko.

HENRIK KENDA

v Ljubljani.

Najbogatejša zaloga za šivilje.

(1746)

Ivanka Toni

(1731) v Vodmatu št. 3

priporoča p. n. občinstvu, zlasti gg. posestnikom konj in vozov, svojo

kovaško obrt

izdeluje vsa v to stroko spadajoča dela, posebno priporoča gg. hišnim posestnikom

vezi za stavbe

ter jamči za dobro delo in točno potrežbo.

Anton Presker

Sv. Petra cesta št. 16 Ljubljana Sv. Petra cesta št. 16

priporoča svojo veliko zalogo

gotovih oblek za gospode in dečke, jopic in plaščev za gospe, nepremočljivih havelokov itd.

Obleke po meri se po najnovejših vzorcih in po najnižjih cenah solidno in najhitreje izgotovljajo. (1739)

ANTON KOŠIR

v Ljubljani, v Kolodvorskih ulicah št. 39, poleg juž. kolodvora

priporoča svojo zalogo izvrstnih jermenov za stroje in jermenov za šivati po nizkih cenah.

Kovčki „en gross“ gg. trgovcem po najnižjih tovarniških cenah. (1747)

G. Tönnies

v Ljubljani.

Tovarna za stroje, železo in kovinilnica.

Izdeluje kot posebnost: vse vrste strojev za lesoreznice in žage. (1732)

Prevzame cele naprave in oskrbuje parostroje in kotle po najboljši sestavi, slučajno turbine in vodna kolesa.

Hugo Ihl

(1740)

trgovina s suknenim, platnenim in manufakturnim blagom.

v Ljubljani, Pred škofijo št. 2.

Ign. Fasching-a vdove

ključavničarstvo 1748

Poljanski nasip št. 8 (Reichova hiša)

priporoča svojo bogato zalogo

štedilnih ognjišč

najpriprostejših, kakor tudi najfinjših, z žolto medjo ali mesingom montiranih za obklade s pečnicami ali kahlami. Popravljanja hitro in po ceni. Vnanja naročila se hitro izvrše.

Ustanovljeno leta 1847.

Tovarna pohištva J. J. NAGLAS

Ljubljana, Turjaški trg št. 7 in Gospodarske ulice (Knežji dvorec).

(1733)

Fran Detter

Ljubljana, Stari trg šte. 1.

Prva in najstarejša zaloga šivalnih strojev.

Tu se tudi dobivajo vsakovrstni kmetijski stroji. Posebno pa priporočam svoje izvrstne slamo-reznice in mlatilnice, katere se dobivajo vzlic njih izbornosti cenó. (1741)

Ceniki zastoj in poštnine prosto.

Svoji k svojim!

Kavarna J. Kramar

Ljubljana (1749)

Dunajska cesta št. 5.